

NÕLVAKU LASTEAED

ROHELISE KOOLI TEGEVUSKAVA 2026-2027

LAAGRI 2026

SISUKORD

Lasteaia iseloomustus (missioon ja visioon)	3
Nõlvaku Lasteaia keskkonnapõhimõtted	4
Lasteaia Rohetiimi liikmed.....	5
TEGEVUSKAVA 2026-2027	6
Personali keskkonnaküsitluse kokkuvõte.....	15

Lasteaia iseloomustus (missioon ja visioon)

Nõlvaku Lasteaed on juulis 2012 valminud lasteaed Laagri alevikus Pääsküla jõe lähedal.

Nõlvaku Lasteaia teeb eriliseks fakt, et tegemist on Eesti esimese liginullenergia kuluga hoonega. Liginullenergia hoone energiatõhusus on väga suur. Nullilähedane või väga väike nõutav energia kogus pärineb olulisel määral taastuvatest energiaallikatest.

Nõlvaku Lasteaia keskkonna kujundamisel on väga suurt rõhku pööratud looduslähedusele ja keskkonnahoiule. Lasteaias on loovustuba, liikumis- ja muusikasaal ning basseini.

Missioon - Koostöös koduga toetame lapse arengut läbi mängu loovas ning turvalises keskkonnas.

Visioon - Õnnelikust lapsest kasvab õnnelik inimene!

Meie lasteaia üks põhiväärtusi on keskkonnahoid – Uurides koos lastega meid ümbritsevat looduskeskkonda, väärtustades õuesõpet ja jälgides säästva tarbimise tavasid, loome üheskoos õpi- ja kasvukeskkonna, mis toetab loodust hindavate, elusloodusega empatiseerivate ja looduskaitset väärtustavate maailmakodanike kasvamist.

Nõlvaku Lasteaed liitus Rohelise kooli programmiga oktoobris 2025. Oma esialgseks ajaraamiks oleme võtnud jaanuar 2026 kuni kevad 2027, mil eesmärgiks Rohelise lipu taotlemine.

Oma esimesteks roheteemadeks oleme valinud :

- **Jäätmed**
- **Prügi**
- **Tervis ja heaolu**

Nõlvaku Lasteaia keskkonnapõhimõtted

- ❖ Kustutame ruumist lahkudes tuled ning kasutame võimalikult palju päevavalgust.
- ❖ Kasutame ümbritsevat loodust õppimise allikana erinevatel aastaaegadel.
- ❖ Väärtustame liikumist ja õues viibimist kui tervise ja heaolu alust.
- ❖ Me järgime keskkonnasõbralikke põhimõtteid nii toas, õues kui ka väljasõitudel.
- ❖ Vähendame jäätmete teket, sorteerime prügi ja eelistame taaskasutust.
- ❖ Käte- ja nõudepesul kasutame vett säästlikult.
- ❖ Vältime toidu raiskamist, suunates last tõstma taldrikule nii palju toitu, kui ta jaksab ära süüa.
- ❖ Kasutame nii käte- kui joonistuspaberit kokkuhoidlikult.
- ❖ Perede kaasamise kaudu tõstame lasteaiapere keskkonnateadlikkust ning kujundame ühiselt keskkonnasõbralikke ja jätkusuutlikke harjumusi.

Lasteaia Rohetiimi liikmed

Kaia Mölder (Liblikad)

Jaanika Kutser (Naerulinnud)

Marili Vatt (õppealajuhataja)

Meeli Lugus (Õnneseened)

Anna Kotka (Vikerkaar)

Katrin Helme (Allikalapsed)

Hele-Mai Vackermann (Allikalapsed)

Tiina Niinep (Naerulinnud)

TEGEVUSKAVA 2026-2027

TEGEVUS	EESMÄRK	AEG	KIRJELDUS ??	INDIKAATOR	VASTUTAJA
Rohetiimi koosolekud	Koosolekud toetavad keskkonnateadlikkuse kasvu.	Kord kuus	Kord kuus kohtume loovtoas ja arutleme jooksvaid teemasid.	Toimunud koosolekute protokollid.	Rohetiimi juht
Rohelise kooli koolitustel osalemine ning enesetäiendamine roheteemadel.	Tagada õpetajate ja personali pidev enesetäiendamine roheteemadel ning toetada roheline mõtteviisi kujunemist kogu lasteaiapere hulgas.	Jaauar 2026 – Mai 2027	Osaletakse Rohelise kooli koolitustel ja seminaridel, jagatakse omandatud teadmisi meeskonnas ning rakendatakse roheteemalisi põhimõtteid lasteaia igapäevategevustes ja õppetöös.	Koolitustel osalenud töötajate arv, tunnistused.	Rohetiimi juht, juhtkond
Rohejaht 2025/26	Suurendada laste, lapsevanemate ja personali teadlikkustjäätmete liigitikogumisest ja taaskasutusest ning edendada keskkonnasäästlikkekäitumisharjumusi läbi aktiivse osalemise Kuusakoski Rohejahi kampaanias.	Oktoober 2025- märts 2026	Küünlaümbriste, vanaelektroonika ja fooliumkaantekogumine ja taaskasutussesuunamine.	Osalet Liblikate rühm. Osalemise eest tunnistus.	Rühma personal
Talvine matk õp Margitiga lasteaia lähiümbrises	Laps märkab muutusi looduses vastavalt aastaajale.	7.jaauar 2026	Matk lasteaia lähiümbruses, otsides talviseid märke loodusest.	Matk on toimunud, osalesid kõik 6 rühma.	Margit

Suusatamine Saku terviserajal	Laps õpib käsitlema suusatamiseks vajaminevaid vahendeid.	Jaanuar – veebruar 2026	Neli vanemat rühma sõitsid tellitud bussiga Saku terviserajale, kus ootasid valmis suusarajad.	Suusatamine on toimunud, osalesid 4 rühma.	Meelis ja juhtkond
Digikoristusnädal 2026	Personal teadvustab digikoristuse vajalikkust.	26.jaanuar - 1.veebruar 2026	Iga päev keskendutakse ühe digivaldkonna korrastamisele.	Üritus on toimunud.	Kaia
Uute suusasaabaste soetamine	Soetada väiksema jalanumbriga suusasaapaid.	Veebruar 2026	Väiksema suurusega suusasaapaid oli puudu ja nüüd saavad nooremad lapsed ka suusatada.	Uued suusasaapad on soetatud.	Merle
Sooja kampsuni päev	Tähelepanu juhtida soojusenergiakasutusele ja - säästmisele.	3.veebruar 2026	Iga rühm iseseisvalt tegutseb ning pakub lastele vastava tegevuse.	Üritus on toimunud.	Kaia
Taliolümpianädal	Laps tutvub erinevate taliolümpia aladega.	Veebruar 2026	Lume korral tegevused väljas, tutvume ning proovime erinevaid taliolümpia alasid.	Taliolümpianädal on väga edukalt toimunud - hääletati õppeaasta õnnestunumaks ürituseks.	Meelis ja Margit
Toataimede kaardistamine ja sildistamine	Toataimede kaardistamine rühmaruumides ja kabinetis.	Märts 2026	Iga rühm vastutab oma ruumi taimede sildistamise eest. Lisada pilt, eesti ja ladina keelne nimetus.	Toataimed said kaardistatud nii rühmades, kui ka kabinetis.	Rohetiim
Tegelase Keskkonnake külastus lasteaias	Tõsta laste teadlikust keskkonnahoiust ja prügisorteerimisest.	Märts 2026	5-el vanemal rühmal võimalus kohtuda	Keskkonnake käis külas,	Marili ja Kaia

			Keskonnakese poolt läbi viidava tegevusega.	programmist said osa 5 vanemat rühma.	
Taimede ettekasvatus rühmades	Laps näeb taime arengut alates seemnest kuni valmis taimeni, osaleb protsessis ja hoolitseb taime eest.	Märts - aprill	Rühma ruumis taimede ettekasvatamine lasteaia hooviala taimestiku täiendamiseks, viljade kasvatamiseks.	Rühmad kasvatasiid taimi ette (Liblikad, Allikalapsed)	Rühma meeskond
Kevade alguse matk õp Margitiga	Laps märkab muutusi looduses vastavalt aastaajale.	Märts 2026	Matk lasteaia lähiümbruses, otsides kevadisi märke looduses.	Matkad on toimunud, osalesid kõik 6 rühma.	Margit
Keskkonnapõhimõtete koostamine	Loome Nõlvaku Lasteaia keskkonnapõhimõtted, mis suunavad igapäevaseid tegevusi ja toetavad keskkonnateadliku mõtteviisi kujunemist kogu lasteaiaperes.	Aprill 2026	Keskkonnapõhimõtted valisime hääletuse tulemusena. Osales lasteaia personal.	Põhimõtted on koostatud.	Personal
2026/27 tegevuskava koostamine	Luua Nõlvaku Lasteaia roheline kooli tegevuskava, mis oleks aluseks Rohetiimi tegutsemisele.	Aprill 2026	Rohetiim koostab tegevuskava antud perioodiks, et suunata lasteaia keskkonnategevusi eesmärgipäraselt ning kujundada keskkonda hoidvaid harjumusi kogu lasteaiapere hulgas.	Tegevuskava on koostatud.	Jaanika ja Kaia
Sammude lugemise võistlus personalile "Liigume südame heaks"	Personali liikumisharjumuste ja terviseteadlikkuse toetamine.	Aprill 2026	Korraldatakse töötajatele sammude lugemise väljakutse, mille käigus jälgitakse igapäevast	Sündmus on toimunud. Parimad	Terve Tarkuse Tiim

			liikumisaktiivsust ja innustatakse rohkem liikuma ning võimalusel eelistama jalgsi või aktiivseid liikumisviise.	sammujad autasustatud.	
Südamenädala tähistamine peredega "Liigume südame heaks"	Tõsta perede teadlikkust tervislikust liikumisest.	Üks aprilli nädal	Korraldatakse liikumisvõistlus, mille raames kõnnitakse ümber lasteaia. Kõnnitud ringid saab kirja panna rühmadesse.	Sündmus on toimunud. Aktiivsemad liikujad autasustatud.	Terve Tarkuse Tiim
Kevadine kapituulutus perepäeval	Anda väikseks jäänud kevad-suvistele lasteriistele ja -jalanõudele uus elu.	20.mai 2026	Ühe perepäeva osana toimub taaskasutus kirbukas kevad-suviste lasteriistele ja -jalanõudega. Alles jäänud asjad annetak lasteaed Saue valla abivajajatele.	Sündmus on toimunud. Annetused valda edastatud.	Kaia
Jalgrattapäevad	Laps praktiseerib rattaga sõitmist, kinnistab tuntumaid liiklusmärke ja on teadlik liiklusreeglitest.	Mai -juuni 2026 – korra nädalas	Igal rühmal nädalas korra jalgrattapäev, kus laps saab osaleda jalgratta või tõukerattaga. Sõidetakse ettejoonistatud rajal, kasutades liiklusmärke ja -koonuseid.	Sündmus on toimunud.	Rühmaõpetajad
Personali keskkonnaküsitluse läbiviimine	Kaardistada personali teadmisi keskkonnaga seotu kohta.	Mai 2026	Personali keskkonnateemalise küsitluse läbiviimine korra aastas, et selgitada välja töötajate teadmised,	Küsitlus on läbi viidud ning tulemused analüüsitud.	Rohetiim

			hoiakud ja vajadused ning planeerida edasisi rohetegevusi lasteaias.		
Rohelise kooli stendi ülesseadmine	Jagada infot Rohelise kooli tegevuste ja keskkonnateemade kohta kogu lasteaia perele.	August 2026	Lasteaias luuakse Rohelise kooli stend, kuhu pannakse infot käimasolevatest keskkonnategevustest, projektidest ja rohelistest algatustest, et hoida kogu lasteaia pere kursis ja kaasatuna.	Stendi valmimine	Kaia, Jaanika, juhtkond
Rohelise kooli programmi tutvustamine lastevanemate koosolekul	Tutvustada lapsevanematele Rohelise kooli põhimõtteid ja soodustada koostööd keskkonnateadliku lasteaia kujundamisel.	September 2026	Sügisel rühmade koosolekul jagatakse lapsevanematele infot Rohelise kooli tegevuste ja eesmärkide kohta, et kaasata neid keskkonnateadliku mõtteviisi kujundamisse.	Esitus lapsevanematele.	Kaia, Jaanika, rühmaõpetajad
Rohelise kooli blogiga alustamine	Jagada meie roheteekonda lapsevanemate ja teiste huvilistega	September 2026	Iga kuu esitab iga rühm vähemalt ühe keskkonnateemalise postituse oma tegemistest.	Blogipostitused - vähemalt 1 iga kuu igast rühmast	Kaia, Jaanika
Lastevanemate keskkonnaküsitluse läbiviimine	Kaardistada lapsevanemate teadmisi keskkonnaga seotu kohta.	September 2026	Küsitluse abil selgitatakse välja lapsevanemate keskkonnateadlikkus ja ootused, et kavandada tõhusamaid Rohelise kooli	Küsitluse läbiviimine ja analüüsimine.	Rohetiim

			tegevusi ning suurendada koostööd kodu ja lasteaia vahel.		
Sügise alguse matk õp Margitiga	Laps märkab muutusi looduses vastavalt aastaajale.	September 2026	Matk lasteaia ümbruses, otsides sügise märke looduses.	Matka läbiviimine ja osalenud rühmade arv	Margit
Ülemaailmne Maailmakoristuspäev	Lapsed oskavad märgata ümbritsevas keskkonnas prügi ning teavad prügisorteerimise reegleid.	September 2026	Rühmad osalevad maailmakoristuspäeval, leitud prügi viiakse prügi konteineritesse.	Fotod rühmast ja leitud prügi kogusest.	Rühmaõpetajad
Sügisene kapituulutus + raamatute-lauamängude vahetus	Toetada säästvat tarbimist ja keskkonnateadlikke harjumusi läbi asjade korduvkasutuse ja vahetamise.	September 2026	Sügisel kapituulutusel saab soetada sügis-talviseid riideid ja jalanõusid. Lisandub tervete raamatute ja lauamängude vahetus.	Ürituse toimumine. Osalenud perede arv.	Rohetiim
Kuidas tulin täna lasteaeda? ülesmärkimine rühmas.	Suurendada laste teadlikkust ja eelistust keskkonnasõbralike liikumisviiside (jalgsi, jalgrattaga) suhtes.	Oktoober 2026 - ühe nädala vältel	Igal hommikul märgivad lapsed etteantud tabelisse koos lapsevanemaga, kuidas nad lasteaeda tulid (jalgsi, rattaga või autoga).	Osalenud perede arv.	Rohetiim
Rohejaht 2026/27	Suurendada laste, lapsevanemate ja personali teadlikkust jäätmete liigiti kogumisest ja taaskasutusest ning edendada keskkonnasäästlikke käitumisharjumusi läbi aktiivse	Oktoober 2026 - märts 2027	Küünlaümbriste, vanaelektroonika ja fooliumkaante kogumine ja taaskasutusse suunamine.	Osalenud rühmade arv. Diplom.	Rühma personal

	osalemise Kuusakoski Rohejahi kampaanias.				
Õuesõppenädal	Toetada laste õppimist ja arengut läbi looduskeskkonnas toimuva õpitegevuse ning suurendada nende looduse tundmist, liikumisaktiivsust ja keskkonnateadlikkust.	Oktoober 2026	Ühe nädala vältel toimuvad kõik planeeritud õppetegevused õues - lasteaia hoovialal või väljaspool seda.	Fotod Eliisis rühmapäevikutes	Rühma personal
Taaskasutusmaterjalidest jõulukaunistuste meisterdamine koostöös peredega	Edendada taaskasutust ja loovust ning kaasata peresid keskkonnasõbralikku tegevusse.	November 2026	Koos peredega taaskasutusmaterjalidest jõulukaunistuste valmistamine on meie majas juba traditsioon. Nendega kaunistatakse ühiskoridorid. Igal aastal valime uue temaatika.	Osalenud perede arv. Kaunistatud koridorid.	Lapsevanemad, rühmaõpetajad.
Mänguasjavabakuu	Lastel areneb loovus kasutada uute mänguasjade või tegevuste loomisel taaskasutatud materjale, luues endale ise mänguks sobiv vahend.	Jaanuar 2027	Tavapärased mänguasjad pannakse rühmast ära. Alles jäävad puidust klotsid. Mänguasjapäev ei toimu. Kodust võib kaasa võtta igapäevaselt taaskasutavaid materjale, millest laps loob endale ise mänguasja-vahendi. Koostöös lapsevanematega kogutakse rühma taaskasutatavaid materjale, milledega	Laste poolt valmis meisterdatud mänguasjad.	Rühmaõpetajad, lapsevanemad

			lapsed igapäevaselt saavad tegutseda.		
Rühmadesse prügisorteerimiskastide soetamine	Parandada jäätmete liigiti kogumist ja keskkonnahoidlikku käitumist lasteaias, soetades rühmadesse prügi sorteerimiskastid ning kujundades lastes harjumust jäätmeid õigesti sorteerida.	Jaanuar 2027	Rühmadesse paigaldatakse prügisorteerimiskastid, et toetada jäätmete liigiti kogumist ja keskkonnateadlikku käitumist.	Sorteerimiseks prügikastid rühmadesse	Juhtkond
Suusatamine Saku terviserajal	Laps õpib käsitlema suusatamiseks vajaminevaid vahendeid.	Jaanuar – veebruar 2027	Neli vanemat rühma sõitsid tellitud bussiga Saku terviserajale, kus ootasid valmis suusarajad.	Osalenud rühmade arv	Meelis ja juhtkond
Digikoristusnädal 2026	Personal teadvustab digikoristuse vajalikkust.	Jaan.-veebr. 2027	Iga päev keskendutakse ühe digivaldkonna korrastamisele.		Kaia
Sooja kampsunipäev	Tähelepanu juhtida soojusenergiakasutuele ja -säästmisele.	Veebruar 2027	Iga rühm iseseisvalt tegutseb ning pakub lastele vastava tegevuse.		Kaia
Taliolümpianädal	Laps tutvub erinevatetaliolümpia aladega.	Veebruar 2026	Lume korral tegevused väljas, tutvume ning praktiseerime erinevaid taliolümpia alasid.		Meelis ja Margit
Taimede ettekasvatus rühmades Rohevahetuse tarbeks.	Laps näeb taime arengut alates seemnest kuni valmis taimeni, osaleb protsessis, hoolitseb taimede eest.	Märts - aprill 2027	Rühma ruumis taimede ettekasvatamine lasteaia hooviala taimestiku täiendamiseks, viljade kasvatamiseks.	Mitu rühma osa võttis	Rühma meeskond

Kevade alguse matkõp Margitiga	Laps märkab muutusi looduses vastavalt aastaajale.	Märts 2027	Matk lasteaia lähiümbruses, otsides kevadisi märke looduses.	Mitu rühma osales	Margit
Südamenäda tähistamine peredega "Liigume südame heaks"	Tõsta perede teadlikust tervislikust liikumisest.	Üks aprilli nädal 2027	Korraldatakse liikumisvõistlus, mille raames kõnnitakse ümber lasteaia. Kõnnitud ringid saab kirja panna rühmadesse.	Autasustamine	Terve Tarkuse Tiim
Rohevahetus rühmades ettekasvatatud taimedega	Toetada keskkonnateadlikkust ja taimede kasvatamise väärtustamist läbi laste osalusel toimunud taimede ettekasvatuse.	Mai 2027	Kaasates lapsi rühmades kasvatatakse ette taimi, eesmärgiga müüa neid kevadisel taimelaadal.	Kasvatatud taimed. Saadud tulu. Ürituse toimumine.	Lapsevanemad + rühmaõpetajad
Jalgrattapäevad	Laps praktiseerib rattaga sõitmist, kinnistab tuntumaid liiklusmärke ja on teadlik liiklusreeglitest.	Mai 2027 – korra nädalas	Igal rühmal nädalas korra jalgrattapäev, kus laps saab osaleda jalgratta või tõukerattaga. Sõidetakse ettejoonistatud rajal, kasutades liiklusmärke ja -koonuseid.		Rühmaõpetajad
Rohelipu taotlemine	Saavutada Rohelise kooli rohelise lipu tunnustus kui kinnitus keskkonnateadlikule tegevusele lasteaias.	Aprill 2027	Kogutakse ja koondatakse lasteaia Rohelise Kooli tegevused, analüüsitakse nende mõju ning täidetakse Rohelise lipu taotlemiseks vajalikud tingimused ja dokumentatsioon.	Roheline lipp	Rohetiim

Personali keskkonnaküsitluse kokkuvõte

Siin on detailne kokkuvõte küsitluse tulemustest iga küsimuse kaupa, jagatuna teemablokkideks. Vastuseid analüüsid on arvesse võetud, et küsitlusele vastas 21 töötajat, kellest osal puudub oma rühm (nt muusikaõpetaja, tugispetsialistid). Küsitlus viidi läbi mais 2026.

ELURIKKUS JA LOODUS

- **Kas sa oskad nimetada 5 puittaimeliiki õuealal?** Vastused jagunesid pooleks. Ligikaudu pooled vastajatest teavad liike, kuid teine pool ei oska või ei ole kindel, märkides, et õuealal ei ole eriti palju puid või nad ei tunne sealsete põõsaste nimesid.
- **Kas sa oskad nimetada 5 rohttaimeliiki õuealal?** Valdav enamik (umbes 85%) vastajatest oskab õueala rohttaimi nimetada.
- **Kas sa oskad nimetada 5 linnuliiki, keda võib kohata õuealal või ülelennul?** Peaaegu kõik vastajad (üle 90%) suudavad nimetada viis linnuliiki.
- **Kas oled uurinud ja tead, millised putukad, linnud jt loomad elavad lasteaia õuealal või külastavad seda?** Suur enamus on sellega kursis ja loomi-linde märganud, vaid üksikud vastasid, et ei ole seda uurinud.

ÕUEALA

- **Kas teie rühmas toimuvad regulaarselt (vähemalt kord kuus) õuesõppetunnid?** Rühma omavatest õpetajatest vastasid peaaegu kõik jaatavalt. Mõni üksik märkis, et õuesõpe ei ole regulaarne või on mõni üksik kuu vahele jäänud.

MERI JA RANNIK

- **Kas teete rühmaga õppekäike mere äärde ning seal temaatilisi vaatlusi?** Mere äärde jõutakse pigem harva. Suurem osa vastas "ei" või märgiti, et seal on käidud vaid korra (nt kord aastas või koolieas).
- **Kas sa sööd vähemalt kord nädalas kala?** Umbes pooled vastajatest söövad kala vähemalt kord nädalas. Teine pool vastas eitavalt või märkis, et sööb seda harvem (2–3 korda kuus). Üks vastaja tõi esile, et on taimetoitlane.
- **Kas sa tunned toodete ökomärgiseid (EL lilleke, Põhjamaade luigemärgis jm)?*** Enamik tunneb märgiseid, kuid mitmed täpsustasid, et tunnevad küll Rohelist Luuke, kuid EL-i lillekest (Ecolabel) pidid guugeldama või ei tule see visuaalselt kohe meelde.
- **Kas viid aegunud ravimid tagasi apteeki või jäätmejaama?** Peaaegu kõik vastajad (üle 90%) teevad seda. Vaid mõni üksik vastas eitavalt.
- **Kas sa väldid meisterdamisel jm tehissädeluste kasutamist (nn glitterid)?** Vastused on lahknevad. Umbes pool vastajatest väldib glitterit täielikult, samas kui teine pool tunnistab, et kasutab seda harva, näiteks jõulude ajal.
- **Kas räägite rühmas veelindude toitmise kahjulikkusest (lastele ja lapsevanematele)?** Enamik rühmaõpetajaid teeb seda. Kuna lasteaia lähedal jõe peal elavad pardid, on see teema lastega aktiivselt jutuks.

PRÜGI JA JÄÄTMED

- **Kas lasteaia siseruumides on jäätmekaste piisavalt ja kas need on õigetes kohtades?** Üldiselt ollakse siseruumide kastide asukoha ja hulgaga rahul, kuid toodi välja soov, et ka trepihallis võiks olla sorteerimisvõimalus.
- **Kas õu on prügist puhas?** Kõik vastajad kinnitasid, et õu on puhas.
- **Kas kõik teie lasteaia õueala prügikastid on jäätmete liigiti kogumise võimalusega?** Peaaegu kõik vastajad vastasid kindla "ei". Õues liigiti kogumise võimalused puuduvad.
- **Kas jäätmekaste on õuealal piisavalt ja need on õigetes kohtades?** Arvamused lahknevad: umbes pooled leiavad, et kaste on piisavalt, teine pool aga tunneb, et õueala prügikaste võiks olla rohkem.

- **Kas jäätmekastid on kasutamiseks mugavad ja õige ehitusega (tuul ega linnud ei saa jäätmeid laiali pillutada, mitte liiga väikesed ega liiga suured)?** Enamik vastajaid leiab, et olemasolevad kastid on mugavad ja õige ehitusega.
- **Kas rühmas teete midagi selleks, et aidata kogukonnal ümbrust puhtana hoida?** Jah, rühmades räägitakse prügi mõjust loodusele ning mitmed töid välja, et on käinud lastega lasteaia lähiümbruses prügikoristuse talgutel.
- **Kas teed kahepoolseid koopiaid?** Suurem osa teeb kahepoolseid koopiaid. Mõned spetsialistid märkisid, et nemad üldse koopiaid ei teegi.
- **Kas jälgid rühmas põhimõtet, et kasutada ära paberi mõlemad küljed, enne kui see vanapaberi kasti pannakse?** Enamasti vastati jah.
- **Kui rühma väljasõitudele võetakse kaasa toitu, siis kas selleks kasutatakse korduvkasutatavaid karpe ja välditakse kõrremahlu, ühekordseid joogipudeleid?** Üldiselt püütakse korduvkasutatavaid nõusid eelistada ja võetakse kaasa oma veekannud. Samas märgiti, et kui toit tuleb lasteaia köögist või lapsed võtavad jooki kodust kaasa, ei saa õpetajad ühekordsete pakendite (nt laste isiklikud pudelid) kasutamist alati täielikult kontrollida.
- **Kas lasteaia sündmustel on alati kasutuses korduvkasutatavad nõud?** Suur enamus vastas kindla "jah".
- **Kas te taaskasutate mingeid pakendeid rühmaruumis?** Jah, peaaegu kõik rühmad taaskasutavad pakendeid (nt karpe, salvakate topsikuid jms) meisterdamiseks.
- **Kas tead, miks te üritate jäätmeteket vähendada?** Kõik vastajad on sellest teadlikud ja vastasid jaatavalt.

TERVIS JA HEAOLU

- **Kas lapsed võivad rühmas igal ajal vett juua?** Jah, see on tagatud igas rühmas. Mõni üksik õpetaja mainis, et vahetult enne sööki ta seda ei luba.
- **Kas teil on rühmas võimalik taimi toiduks kasvatada ja neid süüa (õppeaias, aknalaua vm)?** Peaaegu kõik rühmad kasvatavad taimi aknalaua või õppeaias.

- **Kas lapsed käivad ka nädalavahetusel õues (küsimus lastevanematele, ära vasta)?** Sellele küsimusele vastajad ootuspäraselt ei vastanud (lahter jäeti tühjaks).
- **Kas lapsed oskavad rühmas õigesti käsi pesta ja teevad seda?** Oskavad küll, kuid **vajavad pidevat suunamist ja kontrollimist.**
- **Kui lapsel on mure, siis kas ta saab sellest kellelegi lasteaia rääkida?** Kõik vastajad kinnitasid üksmeelselt, et laste muresid kuulatakse alati.
- **Kas teete rühmas keskendumise, kohaloleku ja meelerahu saavutamise harjutusi?** Enamik rühmi teeb neid harjutusi vastavalt vajadusele.

GLOBALNE KODAKONDSUS

- **Kas oled mõelnud Eco-schools (Rohelise kooli) programmi tegevuste ülemaailmsest mõjust (näiteks kuidas mingi tegevus aitab teiste maade inimesi)?** Suurem osa vastajatest ei ole sellele igapäevaselt mõelnud või keskendub pigem kohalikule panusele. Vaid mõned üksikud vastasid jaatavalt.
- **Kas tunned kaupadel ära õiglase kaubanduse märgise?** Tuntus on keskmine – umbes pool vastajatest tunneb märgise ära, ülejäänud ei tunne või pole kindlad.

TRANSPORT

- **Kas jala või rattaga lasteaeda tulek on turvaline?** Üldiselt peetakse teekonda turvaliseks.
- **Kas lasteaia tänavapoolne parkla on jalakäijatele turvaline paik?** Arvamused jagunevad pooleks. Osade meelest on turvaline, teised toovad välja, et tänavapoolne kõnnitee on liiga kitsas.
- **Kas õpetajad jagavad võimalusel autosõite?** Sõite jagatakse pigem vähe või harva – suurem osa vastas "ei" või "mõnikord".
- **Kas õpetate rühmas toidu päritolu ja transpordi keskkonnamõjude kohta?** Toidu päritolust räägitakse rühmades palju, kuid transpordi keskkonnamõjusid puudutatakse lastega märgatavalt vähem või üldse mitte.

TOIT

- **Kas sa tead, mis saab toidujäätmetest ja ülejäänud toidust?** Enamik teab, et toidujäätmed lähevad biojätmete sekka.
- **Kas rühmas alles jäänud toidujäätmed annate edasi loomasöödaks?** Ei anta ametlikult. Mõni õpetaja viib vahel leivad-saiad või järelejäänud toidu oma koerale/loomadele.
- **Kas lasteaia ülejäänud toit annetatakse (Toiduringluskapid, Toidupank vms)?** Valdav enamik vastas, et ei annetata või nemad ei ole sellega kursis.
- **Kas sa tunned kaupadel ära järgmised keskkonnamärgised: Eesti toidu mahemärk, EL mahemärgis, õiglase kaubanduse märgis?** Enamik vastas, et suudaks tuvastada ehk esimesed kaks märgist, kuid silme ette need kohe ei tule ja vajadusel peaks märgiseid kontrollima.
- **Kas sa tead toidutootmise ja keskkonnahoiu omavahelisi seoseid?** Suurem osa vastajatest on seostest teadlikud.

ENERGIA

- **Kas sa tead, millega köetakse lasteaia maja ja millised keskkonnamõjud selle kütteliigiga kaasnevad?** Seda teatakse väga vähe. Valdav enamik vastas eitavalt või märkis, et ei tea täpselt.
- **Kas igas rühmaruumis on termomeeter?** Jah, peaaegu kõigis rühmaruumides on termomeetrid olemas.
- **Kas iga rühmaruumi temperatuuri saab reguleerida?** Suurem osa vastas, et temperatuuri ei saa ise rühmas reguleerida, kuna süsteem on kas ühine, automaatne või reguleeritav kogu maja põhiselt.
- **Kas tühjades ruumides on valgustus alati välja lülitatud?** Jah, see on kõigil töötajatel tugevalt sisseharjunud reegel.
- **Kas lambid kustutatakse kohe, kui väljas on piisavalt valgust?** Üldiselt jah.
- **Kas elektroonilised seadmed on välja lülitatud, kui neid ei kasutata?** Jah, seadmed lülitatakse välja.

VESI

- **Kas räägite lastele, kust tuleb kraanivesi ja mis saab kasutatud veest (näiteks on tehtud õppekäik veepuhastusjaama)?**
Jah, teemat käsitletakse rühmas vestluste käigus ja olukordade tekkides.
- **Kas tead, miks on kraanivett mõistlikum juua kui pudelivett?** Kõik teavad põhjust.
- **Kas mõistad, miks on magevee säästmine vajalik? (Mõttele ka energiale, mis on vajalik vee puhastamiseks)** Jah, kõik vastajad mõistavad seda täielikult.
- **Kas õppetöös käsitlete vee ja eluslooduse seoseid?** Jah, rühmaõpetajad käsitlevad seda õppetöös regulaarselt.
- **Kas lapsed rühmas sulgevad alati kraani pärast vee kasutamist?** Jah sulgevad.

KLIIMAMUUTUSED

- **Kas sa tead kliimamuutuste põhjuseid?** Suur enamus vastajatest vastas jaatavalt.
- **Kas sinul on soovitatud teha järgmist, et kahandada nende kliimamuutusteni viivaid tegureid: (Valikvastused)**

Kõige rohkem märgiti järgmisi isiklikke panuseid ja soovitusi:

- Lasteaeda tulek jala, rattaga või ühistranspordiga.
- Paberi säästmine (mõlema külje kasutamine) ja ümbertöödeldud paberi eelistamine.
- Esemete ja pakendite viimine ümbertööstlusse.
- Energiat säästvate lambipirnide kasutamine.
- Vähem liha söömine (seda märkis ligikaudu pool vastajatest).